

Sprawozdanie
z działania wydziałowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia
w roku akademickim 2020/2021

Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych

kierunek studiów: **historia, stosunki międzynarodowe, studia wschodnie**

liczba studentów łącznie¹ **426**

w tym:

na studiach stacjonarnych **426**

w tym na kierunku Stosunki międzynarodowe I stopnia **198**

Stosunki międzynarodowe II stopnia **56**

Historia I stopnia **107**

Historia II stopnia **48**

Studia wschodnie I stopnia **17**

na studiach niestacjonarnych **0**

liczba uczestników studiów doktoranckich **46²**

w tym:

na studiach stacjonarnych **46**

na studiach niestacjonarnych **0**

liczba słuchaczy studiów podyplomowych **0**

1. MONITOROWANIE KOMPETENCJI I DOŚWIADCZENIA ORAZ KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI AKADEMICKICH I INNYCH OSÓB PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA ZE STUDENTAMI

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Obsady zajęć dydaktycznych dokonuje dziekan Wydziału, uwzględniając kwalifikacje zawodowe poszczególnych nauczycieli akademickich, tj. ich specjalizację naukową, zainteresowania

¹ Dane dotyczące liczby studentów zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2020 roku.

² Liczba doktorantów dotyczy wszystkich doktorantów, którzy rozpoczęli studia na dawnym Wydziale Historyczno-Socjologicznym UwB, a zatem obejmuje również studentów studiów socjologicznych i filozoficznych.

badawcze, dorobek naukowy w szczególności za ostatnie cztery lata. Nauczyciele akademicy składają raz w roku sprawozdania z działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. W roku akademickim 2020/2021 z kadry dydaktycznej odeszły dwie osoby, w tym jedna na emeryturę, a jednej wygasła umowa o pracę. Z kolei dwie inne osoby dołączyły do zespołu dydaktycznego, z czego jedna osoba była już wcześniej zatrudniona na ½ etatu. Oceny nauczycieli akademickich pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych dokonują władze dziekańskie, przede wszystkim dziekan i prodziekan ds. dydaktycznych.

W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych najistotniejszy jest rozwój naukowy pracowników, co potwierdzone jest uzyskaniem przez nich stopnia lub tytułu naukowego. W roku akademickim 2020/2021 jeden z pracowników uzyskał tytuł doktora habilitowanego.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich powinno się też odbywać przez przygotowywanie wniosków o finansowanie projektów badawczych, jak również poprzez odbywanie indywidualnych szkoleń zapewniających uzyskanie nowych umiejętności. Niestety, w roku akademickim 2020/2021, w związku z trwającą epidemią, nikt z pracowników naukowo-dydaktyczni nie uczestniczył w szkoleniach czy też w projektach o charakterze dydaktycznym.

W roku akademickim 2020/2021 powołana została przez Radę Wydziału specjalna komisja ds. dydaktyki, której celem ma być przygotowanie dogłębnej reformy programów dydaktycznych na wszystkich kierunkach.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Stała troska o jakościowe dopasowanie kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników do prowadzonych przez nich zajęć.
2. Zachęcanie pracowników do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych nie tylko w kontekście pracy naukowej, ale również metod dydaktycznych.
3. Przywrócenie kierunkowych zespołów dydaktycznych na kierunku Historia i Studia Wschodnie oraz zwiększenie ich roli w procesie modyfikowania planów studiów oraz weryfikacji efektów kształcenia.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja

Stała troska o jakościowe dopasowanie kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników zaliczonych do minimum kadrowego do poszczególnych kierunków studiów.

Realizacja

Proces doskonalenia jakościowego dopasowania kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników realizujących zajęcia na poszczególnych kierunkach studiów odbywał się poprzez:

- realizację wymogów nakładanych przez przepisy prawa oraz przepisy wewnętrzne;
- monitoring przez prodziekan ds. dydaktycznych zbieżności dorobku naukowego pracowników z zakresem danego kierunku studiów i prowadzonymi przedmiotami;
- realizację harmonogramu hospitacji.

2. Rekomendacja

Zachęcanie pracowników do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych nie tylko w kontekście pracy naukowej, ale również metod dydaktycznych.

Realizacja:

Brak realizacji rekomendacji.

3. Rekomendacja

Powołanie na Wydziale kierunkowych zespołów dydaktycznych, których celem byłby aktywny udział w procesie modyfikowania planów studiów oraz weryfikacji efektów kształcenia celem zapewnienia większej przejrzystości i demokratyzacji procesu podejmowania decyzji o charakterze programowym.

Realizacja:

W związku z sugestią Polskiej Komisji Akredytacyjnej, która przeprowadzała wizytację na kierunku Historia, władze dziekańskie uznały, że w ramach wydziału działa zbyt wiele rad i komisji, brak jest faktycznej systematycznej działalności tych gremiów oraz zachodzi potrzeba zdefiniowania podmiotów monitorujących i nadzoru nad jakością kształcenia, a także powołania jednej komisji na czas uporządkowania spraw akredytacyjnych. W związku z tym dziekan zawiesił działalność zespołów dydaktycznych i utworzono Komisję Dydaktyczną Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych, której głównym zadaniem bieżącym jest wdrażanie zaleceń oraz rekomendacji PKA. Komisja ta zajęła się korektą programów studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku Historia zgodnie z uwagami PKA na najbliższy rok akademicki 2021/2022. W semestrze letnim roku akademickiego 2020/2021 powołano Komisję ds. Stosunków Międzynarodowych w poszerzonym w stosunku do poprzednio powołanego kierunkowego zespołu dydaktycznego, składzie do zrealizowania, m.in. zmian programowych na kierunku Stosunki Międzynarodowe. Prace nad zmianą programu Studiów Wschodnich odłożone zostały do roku akademickiego 2021/2022.

2. MONITOROWANIE I DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Wydział posiada procedury monitorowania programów studiów, szczególnie ich prawidłowości stosowanego systemu punktów ECTS, zgodności treści programowych zawartych w sylabusach z programem studiów, adekwatności programu studiów do zakładanych efektów uczenia się, jak również dostępu studentów do informacji na temat stosowanych zasad oceniania. Przy opracowaniu programów studiów uwzględniane są wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy. W tym celu Wydział współpracuje z pracodawcami w ramach wydziałowych rad konsultacyjnych.

Wyniki ankiet wypełnianych przez studentów drogą elektroniczną:

W trakcie roku akademickiego 2020/2021, wykorzystując program Ankieter, rozesłano drogą elektroniczną do studentów studiów licencyjnych, magisterskich i doktoranckich ankietę oceniającą różne aspekty procesu kształcenia, którą prawidłowo wypełniło 162 osoby, co stanowi 36,9% ankietowanych studentów (w tym 57 studentów kierunku Historia I stopnia, 16 studentów kierunku Historia II stopnia, 54 studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe I stopnia, 19 studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe II stopnia, 12 studentów kierunku Studia Wschodnie I stopnia oraz 4 doktorantów). Ankietowani studenci kierunku Stosunki Międzynarodowe i kierunku Historia stanowili równo po 45,1% wszystkich biorących udział w ankiecie, kierunku Studia Wschodnie 7,4%, zaś doktoranci jedynie 2,5%. Stosunkowo wysoki procent wypełnienia ankiety (36,9%) sprawia, że wyniki mogą być traktowane jako reprezentatywne i stanowią podstawę do poważniejszej analizy procesu kształcenia.

Pierwszy zestaw pytań dotyczył ogólnej oceny studiów na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych, na które ankietowani studenci udzielali odpowiedzi w pięciostopniowej skali (od „zdecydowanie tak” do „zdecydowanie nie”).

Tabela 1. Ogólna ocena kierunków studiów na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych UwB (w %)

	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie

a) Czy jest Pan/Pani zadowolony/a z odbywanych studiów?	27,2%	46,9%	17,2%	6,8%	1,9%
b) Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	11,7%	44,5%	19,1%	20,4%	4,3%
c) Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	16%	58,9%	14,7%	9,2%	1,2%
d) Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów, wykładów monograficznych itp.) jest wystarczająca?	13%	28%	18%	20,5%	20,5%
e) Czy uważa Pan/Pani, że na studiach powinno być więcej zajęć praktycznych niż obecnie?	33,5%	23,6%	21,1%	18,1%	3,7%
f) Czy zależałoby Panu/Pani na tym, by intensywność nauki na była większa niż obecnie?	11,7%	13%	29%	34%	12,3%

Większość ankietowanych pozytywnie odpowiedziała na pytanie, czy jest zadowolona z odbywanych studiów. Odpowiedź „zdecydowanie tak” i „raczej tak” wskazało 74,1% badanych (w porównaniu z 59,1% ocen pozytywnych w ubiegłym roku akademickim). Należy też wskazać, że odpowiedzi negatywnych było łącznie 8,7%, co stanowi znaczący spadek w porównaniu z ubiegłoroczną oceną, kiedy to negatywne odpowiedzi wskazało 31,8%. Można więc zaobserwować, po pewnym okresie spadku, wzrost ogólnej oceny odbywanych studiów. W rozbiciu na poszczególne kierunki studiów należy zwrócić uwagę, że studia najwyższej oceniają studenci I i II stopnia kierunku Historia (odpowiednio 80,7% i 75% ocen pozytywnych). Również wysoki jest odsetek studentów zadowolonych ze studiów I stopnia na kierunku Stosunki Międzynarodowe (75,5%). Stosunkowo najniższe zadowolenie wykazują studenci kierunku Studia Wschodnie (66,7%) oraz II stopnia na kierunku Stosunki Międzynarodowe (63,2%), jakkolwiek należy podkreślić, że w tych grupach odsetek osób zadowolonych ze studiów również jest wyższy niż studentów ankietowanych w roku poprzednim. Ponadto widać duże zróżnicowanie ocen studiów II stopnia na kierunku Historia, gdyż ankietowani studenci z tej kategorii mimo 75% poziomu zadowolenia wykazali najwyższy odsetek niezadowolonych, bo aż 18,75%.

Niestety, ankietowani studenci ocenili gorzej niż w roku ubiegłym dostępność i jakość pomocy naukowych, która została oceniona pozytywnie przez 56,2% ankietowanych (wobec 68,1% ocen pozytywnych w roku ubiegłym), a negatywnie przez 24,7% ankietowanych (wobec 13,6% ocen negatywnych w roku ubiegłym). Jest to znaczące pogorszenie się wyników w tej kategorii, co zapewne spowodowane jest ograniczeniami związanymi z nauczaniem zdalnym.

Natomiast sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania został oceniony pozytywnie przez 56,2% ankietowanych (wobec 54,5% odpowiedzi pozytywnych w roku ubiegłym) przy 10,3% ocen negatywnych (wobec 31,8% ocen negatywnych w roku ubiegłym), co oznacza pewną poprawę postrzegania procesu dydaktycznego. Szczególnie znaczący spadek ocen negatywnych jest symptomem pozytywnych zmian w tym względzie.

Nie najlepiej oceniana jest oferta przedmiotów dodatkowych, która została oceniona negatywnie aż przez 41% badanych. Dokładnie taki sam odsetek studentów ocenia jednak tę ofertę pozytywnie. W rozbiciu na kierunki studiów, nieznaczna większość studentów Historii I stopnia (52,7% wobec 28,1% ocen negatywnych) pozytywnie ocenia ofertę przedmiotów dodatkowych, ale już tylko 31,25% studentów II stopnia na tym kierunku (wobec 37,5% ocen negatywnych). Gorzej sytuacja wygląda na kierunku Stosunki Międzynarodowe, gdzie pozytywnie ofertę przedmiotów dodatkowych ocenia 42,6% studentów I stopnia (taki sam procent studentów ocenia ją negatywnie) oraz 31,6% studentów II stopnia (wobec aż 63,16% ocen negatywnych).

Większość studentów uważa również, że na studiach powinno być więcej zajęć praktycznych (57,1%, wobec 54,5% w roku ubiegłym), zaś jedynie 24,7% studentów dostrzega potrzebę zintensyfikowania nauki (wobec 45,5% w roku ubiegłym).

W dalszej kolejności zapytano o ocenę poszczególnych elementów dydaktyki prowadzonej przez Wydział. Analizie poddano dziewięć wymiarów, które oceniano w sześciostopniowej skali. Wyniki ilustruje tabela 2.

Tabela 2. Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego według studentów studiów licencjackich i magisterskich (w %)

Jak ocenił(a)by Pan/Pani poszczególne elementy procesu dydaktycznego na Pana/Pani kierunku?	bardzo dobrze	dobrze	przeciętnie	źle	bardzo źle	nie dotyczy
a) wykłady obowiązkowe	21,7%	49,1%	18,6%	8,1%	0%	2,5%
b) ćwiczenia i konwersatoria obowiązkowe	20,5%	52,8%	23,6%	3,1%	0%	0%
c) seminaria i proseminaria	27,3%	24,9%	15,5%	3,1%	0%	29,2%
d) przedmioty fakultatywne	17%	35,2%	21,4%	6,9%	5,7%	13,8%
e) lektoraty	22,2%	43,8%	15,4%	6,2%	3,1%	9,3%
f) warsztaty i laboratoria	5,6%	21,9%	10,6%	1,9%	0,6%	59,4%
g) praktyki i zajęcia poza uczelnią	5,6%	9,3%	6,2%	1,9%	1,9%	75,1%

h) celowość prac zadawanych do samodzielnego przygotowania lub opracowania	14,2%	37%	29,6%	10,5%	6,2%	2,5%
i) indywidualne konsultacje	21,6%	31,5%	16,7%	3,1%	0,6%	26,5%

Analiza Tabeli 2, zawierającej szczegółowe zestawienia, prowadzi do spostrzeżenia, że studenci poszczególne aspekty procesu nauczania oceniają zazwyczaj pozytywnie. Oceny bardzo dobre i dobre zostały wystawione przez większość studentów wszystkim elementom procesu dydaktycznego (w przypadku zajęć warsztatowo-laboratoryjnych było to wprawdzie 27,5%, ale aż 59,4% ankietowanych nie uczestniczyło w tego typu zajęciach, co sprawia, że oceny pozytywne wystawiło aż 67,7% studentów w nich uczestniczących; podobnie sytuacja wygląda z praktykami i zajęciami poza uczelnią, które nie dotyczyły 75,1% ankietowanych, zaś 14,9% wskazało oceny pozytywne, co daje 59,8% ocen pozytywnych wystawionych przez studentów, którzy uczestniczyli w tego typu zajęciach). Najwięcej ocen pozytywnych (bardzo dobrych i dobrych) uzyskały obowiązkowe ćwiczenia i konwersatoria (73,3%) oraz obowiązkowe wykłady (70,8%).

Żaden ankietowany nie ocenił bardzo źle obowiązkowych wykładów, obowiązkowych ćwiczeń i konwersatoriów oraz seminariów i proseminariów. Najgorsze oceny uzyskały: celowość prac zadawanych do samodzielnego przygotowania (16,7% ocen złych i bardzo złych) oraz przedmioty fakultatywne (12,6%). Żaden inny element procesu dydaktycznego nie uzyskał więcej niż 10% ocen negatywnych. Podsumowując uzyskane wyniki, należy wskazać, że najwyżej oceniane są elementy procesu dydaktycznego należące do obowiązkowego kanonu studiów, zaś najniżej przedmioty fakultatywne.

W odpowiedzi na pytanie otwarte dotyczące postulowanych zmian dotyczących studiów w celu poprawy ogólnej jakości kształcenia studenci (zwłaszcza wyższych lat) wskazywali konieczność powrotu do nauczania stacjonarnego. Studenci II stopnia kierunku Historia postulowali prowadzenie zajęć w godzinach popołudniowych oraz zwiększenie wyboru przedmiotów fakultatywnych z mniejszą ilością studentów. Z kolei studenci pierwszego roku kierunku Historia najczęściej wskazywali, że żadne zmiany nie są konieczne. Studenci kierunku Stosunki Międzynarodowe postulowali zwiększenie ilości fakultetów do wyboru, zwracając uwagę, że tematyka zajęć fakultatywnych nie pokrywa się z założeniami kierunku studiów. Studenci wyższych lat na tym kierunku postulowali również znaczne zwiększenie ilości zajęć praktycznych. Studenci II stopnia tego kierunku wskazywali na konieczność odwoływania się na zajęciach do współczesnej sytuacji na świecie, nie zaś koncentrowanie się na zagadnieniach historycznych. Na słabą ofertę zajęć fakultatywnych i brak zajęć praktycznych wskazywali również studenci Studiów Wschodnich.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Wprowadzenie systemu zajęć fakultatywnych o szerokim spektrum tematycznym, umożliwiającym studentom wybór przedmiotów odpowiadających ich zainteresowaniom badawczym.
2. Dalsza troska o przekazywanie studentom praktycznych umiejętności i wskazywanie możliwości zastosowania zdobytej wiedzy w praktyce.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Wprowadzenie systemu zajęć fakultatywnych o szerokim spektrum tematycznym, umożliwiającym studentom wybór przedmiotów odpowiadających ich zainteresowaniom badawczym.

Realizacja:

W wyniku zmian programowych na kierunku Historia dokonano doraźnej korekty programu na rok akademicki 2021/2022, a nowy program dla kierunku na obu stopniach jest w trakcie opracowania: planowane zmiany mają objąć także ofertę zajęć fakultatywnych.

2. Rekomendacja

Troska o przekazywanie studentom praktycznych umiejętności i wskazywanie możliwości zastosowania zdobytej wiedzy w praktyce.

Realizacja:

W ramach doskonalenia planów studiów Wydział stara się zwiększyć udział zajęć kształtujących umiejętności praktyczne do maksymalnego poziomu wyznaczonego przez akademicki profil. Wybrane zajęcia na Wydziale prowadzone są także przez praktyków. Praktyki ze specjalności nauczycielskiej podlegały Centrum Edukacji Ustawicznej przy UwB. Poza tym Wydział ma podpisaną umowę o współpracy przy organizacji praktyk z kilkunastoma podmiotami.

3. OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Analiza protokołów hospitacji zajęć

W roku akademickim 2020/2021 przeprowadzono hospitacje zajęć u 11 pracowników Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych. Osobami hospitującymi byli dziekan, prodziekan ds.

dydaktycznych, kierownicy katedr, zakładów i pracowni. Sporządzono protokoły pohospitacyjne. Zajęcia realizowane w różnych obszarach oceniono pozytywnie, podkreślając prowadzenie ich zgodnie z sylabusem przedmiotu oraz bardzo dobre przygotowanie prowadzących do zajęć. Zwrócono też uwagę na ich wysoką kulturę osobistą. Hospitujące osoby zalecały przede wszystkim troskę o większą aktywizację studentów w trakcie zajęć.

Analiza wyników ankietowania dotyczących oceny jakości zajęć dydaktycznych

Jednym z działań prowadzonych w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia jest monitorowanie opinii studentów w zakresie różnych aspektów związanych ze studiowaniem na Uniwersytecie w Białymstoku i na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych. Standardowym narzędziem pozwalającym oceniać jakość kształcenia jest ankieta, którą studenci wypełniają po zakończeniu cyklu dydaktycznego za pośrednictwem systemu USOS. Z uwagi na dostosowanie systemu USOS do podziału Uniwersytetu na nowe jednostki, system ankietowania jest obecnie w pełni koherentny z nową strukturą. Wszystkie przedmioty (również te, które rozpoczynały się w starej strukturze) otrzymały nowe kody, przypisane do odpowiednich jednostek. W tych danych zawarte są również studia doktoranckie.

W ankiecie udział wzięło 125 na 459 studentów, co stanowi 27,2% osób, do których skierowana została ankieta. Ocenie podlegało łącznie 80 pracowników i 288 zajęć. Ponadto pojawiło się 134 komentarze. Ocenie podlegało dziewięć wymiarów związanych z prowadzonymi zajęciami, które oceniano na skali 1–5. Wyniki oceny przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Zbiorcza ocena nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych dokonana według dziewięciu wymiarów (w skali od 1 do 5).

	Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Interesujący sposób prowadzenia zajęć	Nastawienie do studenta (szacunek)	Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji	Jasność kryteriów zaliczenia	Obiektywność oceniania	Inspirowanie do samodzielnego myślenia
2020/ 2021	4,56	4,54	4,32	4,20	4,46	4,45	4,50	4,47	4,26
2019/	4,52	4,48	4,32	4,14	4,44	4,38	4,48	4,38	4,25

2020 ³									
-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Z analizy opinii studentów wynika, że zajęcia na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych prowadzone są przeważnie prawidłowo, ponieważ łącznie nauczyciele akademicy uzyskali w skali 1-5 noty powyżej 4,0 we wszystkich badanych wymiarach. W żadnym wymiarze pracownicy nie zostali ocenieni poniżej 4,2. Najwyżej ocenione zostało przygotowanie prowadzącego do zajęć, ich punktualność i jasność kryteriów zaliczenia, najniżej natomiast interesujący sposób prowadzenia zajęć oraz inspirowanie do samodzielnego myślenia. Ponadto należy zwrócić uwagę, że we wszystkich wymiarach oceny zajęć są nieznacznie wyższe od ocen ubiegłorocznych, co może być sygnałem polepszenia się postrzegania przez studentów procesu dydaktycznego w ramach Wydziału.

Wśród komentarzy pozostawionych przez studentów w systemie USOS jedynie kilku pracowników miało opinie krytyczne, np. (pisownia oryginalna): „Zajęcia prowadzone w sposób nie jasny i nie logiczny,” „Pani doktor jest niesympatyczna, niesprawiedliwa i humorzasta” lub bardzo krytyczne: „Pani X zachowuje się agresywnie w stosunku do studentów, ustalając pewne kwestie Pani X wmawia studentom, że tak nie było,” „Bardzo dużo seksistowskich uwag i wulgarny język prowadzącego.”. Dominowały wszakże oceny pozytywne, w których doceniano przede wszystkim podejście pracowników do studentów (np. „Nienaganna kultura osobista i podejście do studentów”, „Świetnie nastawienie do studenta,” „Świetna prowadząca, bardzo ciekawe zajęcia i tematy, bezproblemowy kontakt i regularne przysyłanie materiałów. Zajęcia przebiegały w bardzo przyjaznej atmosferze.”), komunikatywność („Dyskusja na zajęciach z Panią doktor to czysta przyjemność”), jak i wiedza prowadzących zajęcia (np. „Wykładowca posiada olbrzymią wiedzę i w sposób kompetentny potrafi przekazywać ją studentom”, „Duża wiedza samego wykładowcy, a także ciekawy sposób prowadzenia zajęć”).

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Wzmacnianie mechanizmów premiujących najlepiej ocenianych dydaktyków w danym roku akademickim.

³ Wyniki podane w tej części tabeli stanowią uśrednione wyniki dwóch ankiet z ubiegłorocznego badania – pierwsza z nich obejmowała wyłącznie studentów pierwszych roczników nowego Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych, natomiast druga ankietę obejmowała roczniki starsze niż pierwszy, ale dla całego dawnego Wydziału Historyczno-Socjologicznego z odfiltrowanymi kierunkami prowadzonymi przez Instytut Filozofii i Instytut Socjologii.

2. Kontynuacja wsparcia organizacyjnego ze strony dziekanatu w zakresie oceny jakości kształcenia, jak również podjęcie wysiłków na rzecz zwiększenia znaczenia oceny jakości kształcenia w świadomości studentów.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Wzmacnianie mechanizmów premiujących najlepiej ocenianych dydaktyków w danym roku akademickim.

Realizacja:

Władze Uniwersytetu oraz Wydziału nie przyznawały w roku akademickim 2020/2021 nagród dla najlepszych dydaktyków, natomiast nagrody dydaktyczne w wysokości 500 PLN pięciu pracownikom Wydziału przyznał samorząd studencki oraz Studenckie Koło Naukowe.

2. Rekomendacja:

Kontynuacja wsparcia organizacyjnego ze strony dziekanatu w zakresie ewaluacji jakości kształcenia (przygotowywanie ankiet wysyłanych do wszystkich studentów wydziału), jak również podjęcie wysiłków na rzecz zwiększenia znaczenia ewaluacji jakości kształcenia w świadomości studentów (działania komunikacyjne na różnych płaszczyznach).

Realizacja:

W roku akademickim 2020/2021 Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia uzyskał pełne wsparcie ze strony pracowników dziekanatu, które umożliwiło przeprowadzenie po raz pierwszy ankiet oceniających z podziałem na kierunki i poszczególne lata studiów, co z kolei umożliwiło lepszy wgląd w funkcjonowanie poszczególnych kierunków.

4. MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I ORGANIZACJI STUDIÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

W wydziałowej ankiecie oceniającej zapytano studentów wszystkich stopni kształcenia o poszczególne aspekty dotyczące procesu dydaktycznego.

Ocena zasobów bibliotecznych

W ramach Uniwersytetu w Białymstoku funkcjonuje Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia, mieszcząca się w nowym budynku przy ul. Ciołkowskiego na obszarze kampusu uniwersyteckiego. W budynku tym mieści się zarówno Wypożyczalnia, jak i Czytelnia Główna biblioteki. Ponadto pracownicy i studenci Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych mogą korzystać z Biblioteki Humanistyczno-Społecznej im. Andrzeja Wyczańskiego znajdującej się w budynku Wydziału. W Białymstoku istnieje dodatkowo kilka innych bibliotek zawierających zbiory, które można wykorzystać podczas studiów lub w pracy naukowej. Najczęściej studenci korzystają z zasobów Książnicy Podlaskiej. Poniższa tabela przedstawia częstotliwość korzystania z zasobów bibliotecznych zadeklarowaną przez studentów Wydziału.

Tabela 4. Częstotliwość korzystania z bibliotek w deklaracjach studentów studiów licencjackich i magisterskich (w %)

Częstotliwość korzystania z biblioteki	Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia	Biblioteka Humanistyczno-Społeczna	Książnica Podlaska	Inna biblioteka
Przynajmniej kilka razy w tygodniu	0,6%	11,25%	4,3%	5,2%
Kilka razy w miesiącu	21,6%	18,75%	24,8%	12,3%
Kilka razy w roku	28,4%	30,6%	31,1%	16,2%
Rzadziej	16,1%	15%	14,3%	18,2%
W ogóle nie korzystam	33,3%	24,4%	25,5%	48,1%

Studenci stosunkowo rzadko korzystają z bibliotek, gdyż aż jedna czwarta z ankietowanych nie korzysta z żadnych zasobów bibliotecznych. Najczęściej studenci wykorzystują zbiory Biblioteki Humanistyczno-Społecznej, co ma prawdopodobnie związek z lokalizacją tej biblioteki oraz sprofilowaniem jej zbiorów zgodnie z kierunkami studiów prowadzonych na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych. Ankietowani chętnie też korzystali z Książnicy Podlaskiej, co ciekawe wybierali ją częściej niż Bibliotekę Uniwersytecką, co może wskazywać na to, że studenci nie znajdują potrzebnej literatury w tej ostatniej bibliotece.

Dlatego też dalsza część ankiety dotyczyła wybranych dziesięciu aspektów korzystania z bibliotek uniwersyteckich ocenianych w pięciostopniowej skali. Wyniki badania ilustruje poniższa tabela.

Tabela 5. Ocena bibliotek w deklaracjach studentów studiów licencjackich i magisterskich (w skali od 1 – ocena najniższa do 5 – ocena najwyższa)

Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej oraz Biblioteki Humanistyczno-Społecznej	Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia		Biblioteka Humanistyczno-Społeczna	
	2020	2021	2020	2021
Dostępność literatury obowiązkowej	3,9	3,72	3,8	3,87
Bogactwo księgozbioru	3,47	3,79	4	3,81
Aktualność księgozbioru	3,43	3,59	3,68	3,65
Sprawność obsługi	4,04	4,03	4,05	4,19
Przyjazność obsługi	3,76	4,23	3,9	4,28
Godziny otwarcia	3,71	3,86	3,8	3,9
Dojazd	3,76	3,42	4,15	4,11
Warunki do pracy	4,14	4,07	3,83	4,03
Możliwość kopiowania tekstów	3,67	3,77	3,6	3,83
Możliwość korzystania z Internetu i tekstów elektronicznych	3,76	3,85	3,95	3,91
Średnia ocena	3,78	3,83	3,88	3,96

W porównaniu z rokiem ubiegłym studenci ogólnie ocenili wyżej funkcjonowanie obu bibliotek uniwersyteckich, nieznacznie wyżej funkcjonowanie Biblioteki Humanistyczno-Społecznej niż Biblioteki Uniwersyteckiej. W rozbiciu na poszczególne aspekty funkcjonowania bibliotek niemal we wszystkich Biblioteka Humanistyczno-Społeczna jest lepiej oceniana od Biblioteki Uniwersyteckiej, z wyjątkiem oceny warunków do pracy, gdzie ta ostatnia zyskuje nieznacznie lepsze oceny od Biblioteki Humanistyczno-Społecznej. Biblioteka ta natomiast znacznie lepiej jest oceniana od Biblioteki Uniwersyteckiej pod względem dojazdu. W stosunku do roku ubiegłego studenci najbardziej docenili zmianę w przyjazności obsługi (4,23 wobec 3,76 w roku ubiegłym odnośnie do Biblioteki Uniwersyteckiej i 4,28 wobec 3,9 w roku ubiegłym odnośnie do Biblioteki Humanistyczno-Społecznej). Doceniono także pozytywną zmianę w warunkach do pracy w Bibliotece Humanistyczno-Społecznej (4,03 wobec 3,83 w roku ubiegłym) oraz możliwość kopiowania tekstów w tejże bibliotece (3,83 wobec 3,6 w roku ubiegłym). Zdaniem studentów zaletą Biblioteki Uniwersyteckiej są przede wszystkim przyjazność obsługi (ocena 4,23) i warunki do pracy (ocena 4,07), z kolei w Bibliotece Humanistyczno-Społecznej najwyższej oceniona została przyjazność obsługi (4,28), sprawność obsługi (4,19) i dojazd

(4,11). W obu bibliotekach najniżej oceniona została aktualność księgozbioru (3,59 w Bibliotece Uniwersyteckiej i 3,65 w Bibliotece Humanistyczno-Społecznej).

Ocena infrastruktury dydaktycznej

Infrastruktura dydaktyczna w sposób znaczny wpływa na jakość procesu kształcenia. W poniższych tabelach zostały przedstawione oceny studentów infrastruktury istniejącej na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych.

Tabela 6. Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej według studentów (w %)

Jak ocenił(a)by Pan/Pani jakość infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie nauczania?	bardzo dobrze	dobrze	przeciętnie	źle	bardzo źle	nie dotyczy
a) sale wykładowe	14,8%	35,8%	25,9%	9,3%	3,1%	11,1%
b) sale ćwiczeniowe	15,5%	35,4%	27,3%	7,5%	5%	9,3%
c) środki audiowizualne i multimedialne	11,9%	40,3%	24,5%	8,2%	4,4%	10,7%
d) wyposażenie pracowni komputerowej	9,4%	37,1%	28,9%	5%	3,2%	16,4%
e) dostęp do Internetu	19,3%	31,7%	29,2%	6,2%	3,7%	9,9%
f) platforma Blackboard	16,7%	29%	35,8%	11,1%	7,4%	0%
g) Microsoft Teams	15%	35%	19,4%	6,9%	3,7%	20%

Pomieszczenia dydaktyczne Wydziału, zarówno sale wykładowe, jak i ćwiczeniowe, zostały ocenione dużo lepiej niż w roku ubiegłym (odpowiednio 50,6% i 50,9% odpowiedzi bardzo dobrych i dobrych), co oznacza dużą zmianę na lepsze w porównaniu z ocenami w roku ubiegłym, gdy dominowały oceny przeciętne (odpowiednio 68,18% i 54,54% uzyskanych odpowiedzi). Należy wszakże pamiętać, że studenci zasadniczo nie korzystali z tych pomieszczeń, gdyż nauka stacjonarna trwała zaledwie miesiąc. Co ciekawe, mimo znaczących inwestycji w infrastrukturę internetową na terenie Wydziału dostęp do Internetu został oceniony gorzej niż w roku ubiegłym, kiedy to aż 86,36% oceniło ją jako bardzo dobrą i dobrą. W tym roku takich ocen było jedynie 51%, mniej niż pozytywnych ocen dotyczących środków audiowizualnych i multimedialnych (52,2%). Internet w budynku Wydziału zapewnia sieć bezprzewodową Wi-Fi za pośrednictwem systemu EDUROAM. Odnosnie do platform e-learningowych, z których korzystano w czasie nauki zdalnej platforma Blackboard uzyskała 45,7% ocen pozytywnych, zaś Microsoft Teams 50% ocen pozytywnych. W tym ostatnim przypadku pojawiło się

jednak znaczna ilość ocen negatywnych (23,7% wobec 7,4% ocen negatywnych dla platformy Blackboard).

Jednym z elementów infrastruktury dydaktycznej jest pracownia komputerowa. Tabela 7 prezentuje częstotliwość korzystania z pracowni komputerowej zadeklarowaną przez studentów Wydziału.

Tabela 7. Deklaracje częstotliwości korzystania z pracowni komputerowej według studentów (w %)

Jak często Pan/Pani korzysta z pracowni komputerowej?	Procent
Przynajmniej kilka razy w tygodniu	0%
Kilka razy w miesiącu	3,7%
Kilka razy w semestrze	8,7%
Rzadziej	29,6%
W ogóle nie korzystam	58%

Zdecydowana większość, bo 58% studentów zadeklarowało, że nie korzysta w ogóle z pracowni komputerowej (co i tak stanowi pewną zmianę na plus, gdyż rok wcześniej deklarację taką złożył 68,18% ankietowanych), z kolei 29,6% ankietowanych podało, że czyni to rzadziej niż kilka razy w semestrze. Jedynie 8,7% podało, że korzysta kilka razy w semestrze z pracowni. Na wynik taki ponownie wpływ miało nauczanie zdalne studentów, jednak podobne wyniki uzyskano w roku ubiegłym, co sugeruje, że studenci nie wykazują większego zainteresowania pracownią komputerową.

Tabela 8. Ogólna ocena funkcjonowania pracowni komputerowej według studentów (w %)

Ogólna ocena funkcjonowania pracowni komputerowej	Procent
bardzo dobra	18,2%
dobra	45,3%
przeciętna	29,1%
zła	5,4%
bardzo zła	2%

Ogólna ocena pracowni komputerowej jest znacznie wyższa niż w roku ubiegłym. 45,3% ankietowanych studentów oceniło pracownię komputerową jako dobrą wobec 36,4% w roku ubiegłym. Jedynie 5,4% oceniło stan pracowni komputerowej jako zły wobec 10% w roku ubiegłym. Ma to związek z systematyczną modernizacją sprzętu komputerowego wykorzystywanego przez studentów.

Tabela 9. Szczegółowa ocena funkcjonowania pracowni komputerowej według studentów (w %)

Szczegółowa ocena funkcjonowania pracowni komputerowej	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
Czy godziny otwarcia umożliwiają efektywne korzystanie z pracowni?	12,9%	40%	40%	5,8%	1,3%
Czy ilość stanowisk komputerowych jest wystarczająca?	9%	39,7%	28,2%	14,1%	9%
Czy stanowisko komputerowe spełnia Pana/Pani oczekiwania efektywnego korzystania z pracowni?	12,1%	44,6%	28,7%	10,8%	3,8%
Czy w razie potrzeby pracownicy pracowni udzielają fachowej pomocy?	27,5%	48,1%	19,9%	3,2%	1,3%

Najwięcej ankietowanych wskazało brak wystarczającej ilości stanowisk komputerowych jako największą bolączkę pracowni komputerowej (tak wskazało 23,1% ankietowanych studentów wobec 31,8% w roku ubiegłym), jednak prawie połowa studentów uznała, że stanowisk jest wystarczająca ilość (48,7%). Najwyżej oceniona została gotowość pracowników do pomocy – aż 75,6% ankietowanych uznało, że pracownicy służą studentom fachową pomocą.

W pytaniu otwartym dotyczącym propozycji usprawnienia funkcjonowania pracowni komputerowej zaproponowano przeniesienie pracowni do większej sali, zakup większej ilości komputerów o lepszych parametrach, jednak dominowały opinie, że zmiany nie są potrzebne.

Ocena dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia

Podstawowym źródłem informacji i repozytorium zasobów (plany studiów, rozkłady zajęć, programy kształcenia, informacje o praktykach i inne) są strony internetowe. Poniższe tabele odnoszą się do strony Wydziału. Pierwsza z nich (Tabela 10) obrazuje częstotliwość korzystania ze stron internetowych przez studentów.

Tabela 10. Częstotliwość odwiedzin stron internetowych wydziału w deklaracjach studentów (w %)

Jak często odwiedza Pan/Pani stronę internetową Wydziału?	Procent
kilka razy w tygodniu	30,6%
kilka razy w miesiącu	40,6%
kilka razy w semestrze	23,1%
rzadziej	5,6%
ogółem	100%

Zdecydowana większość badanych odwiedza stronę wydziałową przynajmniej kilka razy w miesiącu (71,2%), w tym 30,6% kilka razy w tygodniu. Wydział prowadzi również na Facebooku swój fanpage, na którym zamieszcza ważne informacje związane z dydaktyką, co rozszerza grono odbiorców i być może zmniejsza częstotliwość korzystania z oficjalnej strony internetowej Wydziału.

Tabela 11. Ocena zawartości stron internetowych wydziału według studentów (w %)

Czy zawarte na stronie internetowej Wydziału informacje zapewniają uzyskanie wiedzy dotyczącej:	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
a) oferowanych poziomów i form kształcenia?	21,5%	58,2%	15,8%	3,8%	0,7%
b) kwalifikacji zawodowych absolwentów?	15,1%	40,3%	29,6%	11,9%	3,1%
c) jakości kształcenia potwierdzonej przyznanymi jednostce certyfikatami?	14,6%	42%	31,2%	10,2%	2%
d) możliwości wyjazdu na inne uczelnie?	20,9%	33,6%	29,1%	10,1%	6,3%
e) programu i planu studiów?	37,1%	47,2%	12,6%	3,1%	0%
f) harmonogramu zajęć dydaktycznych?	37,7%	49,7%	8,2%	4,4%	0%
g) treści programowych przedmiotów?	25,3%	48,7%	17,7%	6,3%	2%
h) lektur przedmiotowych?	22,3%	50,3%	19,1%	7%	1,3%
i) kryteriów oceny zaliczanych przedmiotów?	22,8%	50%	15,8%	8,9%	2,5%

Ocena zawartości strony internetowej Wydziału jest dużo wyższa niż w badaniu przeprowadzonym w ubiegłym roku akademickim. Nowa strona internetowa jest dużo bardziej przejrzystsza, a studenci odnajdują potrzebne informacje bez większych problemów. Należy podkreślić, że we wszystkich aspektach korzystania ze strony internetowej uzyskane odpowiedzi pozytywne przekraczały 50%. Najwyżej oceniana jest dostępność informacji dotyczących harmonogramu zajęć dydaktycznych (87,4% odpowiedzi pozytywnych) oraz oferowanych poziomów i form kształcenia

(79,7% odpowiedzi pozytywnych). Najniżej oceniona została dostępność informacji na temat możliwości wyjazdu na inne uczelnie (16,4% ocen negatywnych).

Przy analizie ocen studentów dotyczących strony internetowej należy też pamiętać, że od kilku lat większość informacji dotyczących bieżącej dydaktyki studenci czerpią z systemu USOS, nie zaś ze strony Wydziału.

Kolejna część ankiety poświęcona była ocenie pracy dziekanatu. Studenci zapytani byli między innymi o częstotliwość korzystania z dziekanatu.

Tabela 12. Częstotliwość odwiedzin dziekanatu celem załatwiania spraw według studentów (w %)

Jak często odwiedza Pan/Pani dziekanat w celu załatwienia jakiejś sprawy?	Procent
przynajmniej kilka razy w tygodniu	0%
kilka razy w miesiącu	4,3%
kilka razy w semestrze	46,3%
rzadziej	49,4%

Niemal wszyscy ankietowani studenci odwiedzali dziekanat kilka razy w semestrze lub rzadziej (w sumie 95,7% odpowiedzi). Częściej gościło w dziekanacie zaledwie 4,3% studentów.

Tabela 13. Opinie na temat godzin otwarcia dziekanatu według studentów (w %)

Czy godziny otwarcia dziekanatu umożliwiają sprawne załatwienie spraw?	Procent
zdecydowanie tak	15%
raczej tak	47,5%
ani tak, ani nie	20%
raczej nie	12,5%
zdecydowanie nie	5%

W tegorocznej ankiecie ocena godzin pracy dziekanatu uległa znacznej poprawie. Obecnie większość ankietowanych studentów (w sumie 62,5%) uważa, że godziny otwarcia dziekanatu umożliwiają im załatwienie wszystkich spraw, podczas gdy w ubiegłorocznej ankiecie sytuacja wyglądała zupełnie odwrotnie, gdyż wówczas w sumie aż 68,19% studentów uznało, że godziny otwarcia dziekanatu uniemożliwiają im załatwienie ich spraw. W obecnym badaniu takiej negatywnej odpowiedzi udzieliło jedynie 17,5% ankietowanych.

Tabela 14. Opinie studentów na temat informacji przekazywanych przez pracowników dziekanatu (w %)

Czy niżej wymienione informacje przekazywane są przez pracowników dziekanatu w sposób wyczerpujący?	Odpowiedzi				
	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
informacje dotyczące toku studiów	29,6%	49,4%	14,2%	4,3%	2,5%
informacje dotyczące spraw stypendialnych	31,5%	44,4%	15,4%	5,6%	3,1%
informacje dotyczące opłat za studia	29%	49,4%	17,3%	2,5%	1,8%

Zdecydowana większość ankietowanych studentów ocenia pracę dziekanatu pozytywnie (we wszystkich badanych aspektach odpowiedziało tak ponad 70% studentów). W żadnej też kategorii liczba ankietowanych studentów uważających, że informacje uzyskiwane w dziekanacie nie były przekazywane w sposób wyczerpujący nie przekroczyła 10%. Stanowi to znaczny wzrost pozytywnej oceny pracy dziekanatu w stosunku do roku ubiegłego. Kolejna część ankiety poświęcona była ocenie pracy dziekanatu.

Tabela 15. Ogólna ocena pracy dziekanatu według studentów (w %)

Ogólna ocena pracy dziekanatu	Procent
bardzo dobra	30,9%
dobra	41,4%
przeciętna	22,8%
zła	3,7%
bardzo zła	1,2%

Zdecydowana większość ankietowanych studentów wystawiło pracy dziekanatu ocenę bardzo dobrą lub dobrą (w sumie 72,3%) podczas gdy w roku ubiegłym większość ankietowanych oceniła pracę dziekanatu negatywnie (w sumie 54,55% odpowiedzi). Ta bardzo pozytywna zmiana w ocenie pracy dziekanatu ma najprawdopodobniej związek z opanowaniem chaosu związanego z reorganizacją uczelni i wdrożeniem się do specyfiki pracy na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych nowych pracowników, którzy stanowili znaczną część osób pracujących w dziekanacie.

W pytaniu otwartym dotyczącym propozycji usprawnienia pracy dziekanatu dominowały bardzo dobre opinie na temat jego funkcjonowania. Wiele osób postulowało natomiast wydłużenie pracy

dziekanatu o lub takie zorganizowanie przyjmowania studentów, by godziny otwarcia nie pokrywały się z zajęciami. Jedna osoba zaproponowała postawienie krzeseł na korytarzu, aby studenci nie musieli stać w oczekiwaniu na załatwienie swej sprawy,

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Poprawa zasobu bibliotecznego przez zakupy literatury podstawowej, jak i systematyczne aktualizowanie księgozbioru Biblioteki Humanistyczno-Społecznej.
2. Wykupienie przez Bibliotekę Uniwersytecką stałego dostępu do baz czasopism i publikacji elektronicznych.
3. Wprowadzenie elastycznych godzin otwarcia dziekanatu, np. przez wydłużenie jego pracy w wybrany dzień tygodnia.
4. Zwiększenie ilości osób pracujących w dziekanacie.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Dalsza modernizacja pracowni komputerowej.

Realizacja:

Wydział przeprowadził w ocenianym roku akademickim szereg zakupów sprzętu komputerowego.

2. Rekomendacja:

Poprawa wyposażenia multimedialnego w salach dydaktycznych.

Realizacja:

Systematyczne zakupy pozwalające zwiększyć wyposażenie multimedialne w salach dydaktycznych, część z nich została wyposażona na stałe w komputery stacjonarne, co umożliwia prowadzenie zajęć bez konieczności przynoszenia przez nauczycieli akademickich prywatnego sprzętu komputerowego.

3. Rekomendacja:

Wprowadzenie elastycznych godzin otwarcia dziekanatu, np. przez wydłużenie jego pracy w wybrany dzień tygodnia.

Realizacja:

Brak realizacji.

4. Rekomendacja:

Zwiększenie ilości osób zatrudnionych w dziekanacie.

Realizacja:

Brak realizacji.

5. MONITOROWANE WSPARCIA STUDENTÓW W PROCESIE UCZENIA SIĘ

W ramach wsparcia studentów w procesie uczenia się funkcjonuje na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych szereg rozwiązań mających na celu uzyskanie przez studenta wszechstronnej pomocy. Wszystkie lata studiów na wszystkich kierunkach mają swoich opiekunów, których celem jest rozwiązywanie bieżących problemów studentów oraz pośrednictwo w kontaktach studentów poszczególnych lat z dziekanatem i poszczególnymi pracownikami dydaktycznymi. W odniesieniu do wniosków stypendialnych informacje wywieszane są na tablicy ogłoszeń przy Dziekanatach oraz na stronie internetowej Wydziału i są ogólnie dostępne.

W ramach Wydziału funkcjonuje również koordynator programu Erasmus+, zaś Program Mobilności Studentów i Doktorantów MOST jest obsługiwany przez Dział Spraw Studenckich UwB.

Na Wydziale funkcjonuje Studenckie Koło Naukowe Historyków UwB, posiadające następujące sekcje: Historii Nowożytnej, Historii Regionu, Starożytnej, Wojskowości. Koło jest związane z kierunkiem Historia. Funkcjonuje także Koło Nauk Politycznych, które związane jest z kierunkiem Stosunki Międzynarodowe. Każda sekcja Koła Naukowego posiada swego opiekuna. W ramach Wydziału organizowane są również otwarte seminaria naukowe, prowadzone cyklicznie zarówno przez pracowników Wydziału, jak i zaproszonych gości z innych ośrodków uniwersyteckich w kraju.

W zakresie wsparcia materialnego przyznawane są stypendia socjalne, stypendia rektora, stypendia dla osób niepełnosprawnych, stypendia dla cudzoziemców (wypłacane ze środków NAWA) oraz zapomogi. Wspomniane formy wsparcia materialnego są udzielane na podstawie wniosku studenta o przyznanie w/w stypendiów. Są one rozpatrywane, liczone i wyznaczana jest ich kwota w oparciu o obowiązujące widełki. Wydział pośredniczy w procedurze wnioskowania o stypendia socjalne, zapomogi, stypendia naukowe oraz pozyskiwania miejsca w Domach Studenta.

Przydział ilościowy wspomnianych form wsparcia materialnego ilustruje poniższa tabela.

Tabela 16. Pomoc materialna udzielona studentom Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych (w liczbach).

Rodzaj świadczenia	Ilość osób, którym udzielono świadczenie
stypendium socjalne	41
stypendium rektora	41
stypendium dla osób niepełnosprawnych	14
stypendium dla cudzoziemców	7
zapomoga	2

W zakresie innych form wsparcia w ramach Wydziału funkcjonuje od 2021 roku nowo powołany Pełnomocnik Dziekana ds. Osób Niepełnosprawnych, którego zadaniem jest wszechstronna pomoc studentom z różnego typu niepełnosprawnościami i pośredniczenie między nimi a nauczycielami akademickimi i administracją Wydziału. Do Pełnomocnika od czasu jego kadencji nikt nie zwrócił się z prośbą o wsparcie i o Indywidualną Organizację Studiów (IOS). Do wszystkich pracowników została wysłana informacja odnośnie do dokumentów przedstawianych przez studentów niepełnosprawnych. Nie sygnalizowano w tym względzie żadnych nieporozumień.

Poza tym w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021 złożono dwa wnioski o IOS na kierunku Stosunki Międzynarodowe (jedna osoba zrezygnowała z tego rozwiązania) oraz cztery osoby na kierunku Historia, zaś w semestrze letnim sześciu studentów na kierunku Stosunki Międzynarodowe (dwie osoby następnie zrezygnowały z tego rozwiązania). Na kierunku Studia Wschodnie o IOS wnioskowała jednak osoba w semestrze zimowym i letnim. Wśród tych osób nie ma osób niepełnosprawnych.

6. OCENA MOBILNOŚCI STUDENTÓW ORAZ STOPNIA UMIEDZYNARODOWIENIA KSZTAŁCENIA

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych w roku akademickim 2020/2021 studiował jeden student z zagranicy w ramach programu Erasmus+. Ponadto, jeden student z naszego Wydziału przebywał w ośrodkach akademickich w Czechach i Chorwacji. Jeden student wyjechał natomiast na praktyki do Portugalii. W Portugalii odbywał pięciodniową praktykę również jeden z naszych pracowników. Natomiast żaden pracownik zagranicznej uczelni nie prowadził zajęć na naszym Wydziale. Wydział ma podpisanych 25 umów o współpracy.

Ze względu na trudności w dokładnym dopasowaniu treści realizowanych w Polsce do treści zagranicznych, zasady zaliczania osiągnięć są elastyczne, aby umożliwić wymianę studentów. Jeżeli programy pokrywają się jedynie częściowo to ścisłe trzymanie się zasady odpowiedniości uniemożliwiłaby wymianę. Podstawą jest możliwie maksymalne dopasowanie tematyki zajęć, przede wszystkim epok oraz zagadnień (historia polityczna, religii, gospodarki) i ewentualnie zakresu

geograficznego. Student musi przywieźć liczbę punktów ECTS zgodną z wymaganiami swego macierzystego wydziału i niezbędną do zaliczenia semestru. Decyzję o przedmiotach wybranych przez studenta podejmuje koordynator w oparciu o program studiów macierzystego wydziału i ofertę uczelni partnerskiej. Jeżeli student zaliczy przedmioty-odpowiedniki za granicą, koordynator przepisuje je w Polsce. Karta Erasmusa i związane z nią przepisy zobowiązują Wydział do uznania zaliczonych przedmiotów zagranicznych.

Wydział, za pośrednictwem koordynatora wymiany, sonduje studentów studiujących w ramach wymiany na uczelniach zagranicznych, w kwestiach rozwiązań systemu kształcenia, które może zostać przyjęty w naszej uczelni.

Studenci przyjezdni po zakończeniu kształcenia na naszym Wydziale proszeni są o wypełnienie standardowej ankiety oceniającej, w której odnoszą się do podstawowych aspektów studiowania, jak również mogą podzielić się swoimi spostrzeżeniami. Z uwagi na konieczność zapewnienia anonimowości przy wypełnianiu ankiet jedyny student przebywający na naszym Wydziale w ramach programu Erasmus nie został poproszony o wypełnienie takiej ankiety, w związku z czym analizę ankiet studentów zagranicznych pominięto w niniejszym sprawozdaniu.

W roku akademickim 2020/2021, poza zajęciami w ramach programu Erasmus, prowadzono zajęcia w językach obcych według programu studiów. W ramach kierunku Stosunki Międzynarodowe prowadzono dziewięć takich zajęć (język angielski i rosyjski), w których uczestniczyło w sumie 214 osób. Na kierunku Historia prowadzono również dziewięć zajęć w językach obcych (język angielski i rosyjski), w których uczestniczyło w sumie 114 osób. Na kierunku Studia Wschodnie prowadzono cztery zajęcia w językach obcych (język rosyjski, angielski, mandaryński), w których uczestniczyło w sumie 43 osoby.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Przywrócenie współpracy międzynarodowej z uczelniami zagranicznymi.
2. Zachęcanie studentów i pracowników do podejmowania wyjazdów zagranicznych w celach edukacyjnych.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacje:

1. Przywrócenie współpracy międzynarodowej z uczelniami zagranicznymi.
2. Zachęcanie studentów i pracowników do podejmowania wyjazdów zagranicznych w celach edukacyjnych.

Realizacja:

W związku ze stanem epidemicznym wspomniane rekomendacje udało się zrealizować jedynie w niewielkim stopniu. Współpraca zagraniczna znalazła się w pewnym zawieszeniu. Nie podpisano nowych umów i tylko jeden student zagraniczny podjął studia na naszym Wydziale.

7. NAUCZANIE ZDALNE W CZASIE EPIDEMII

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Przez większość semestru zimowego i niemal przez cały semestr letni roku akademickiego 2020/2021, z uwagi na trwanie w kraju stanu epidemicznego, zajęcia prowadzone były na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych w formie zdalnej, tzn. bez kontaktu bezpośredniego prowadzących ze studentami. Na sytuację tę Wydział był dużo lepiej przygotowany niż w semestrze letnim poprzedniego roku akademickiego. Wydział przygotował odpowiednią liczbę komputerów oraz znacząco unowocześnił nadajniki Internetu bezprzewodowego, czym zapewnił możliwość pracownikom prowadzenia zajęć zdalnych z budynku Wydziału. Część pracowników za zgodą dziekana prowadziła takie zajęcia spoza budynków uniwersyteckich. Dzięki temu w momencie zamknięcia uczelni pracownicy i studenci w sposób płynny przeszli na nauczania za pośrednictwem Internetu. Aby ocenić, jak nauczanie zdalne było oceniane przez studentów w miesiącu październiku 2021 roku przeprowadzono internetową ankietę na ten temat, składającą się z kilku pytań. Ankietą objęto studentów, którzy objęci byli w roku akademickim 2020/2021 nauczaniem zdalnym. Ankietę rozesłano do 414 studentów, odpowiedziało na nią 109 osób, co stanowi 26,3% zwrotów.

Pierwsze pytanie dotyczyło oceny kontaktu studentów z osobą prowadzącą zajęcia. Zdecydowana większość, bo aż 89% uznała, że kontakt ten był wystarczający, zaś 9,2% uznało go za niewystarczający. 1,8% studentów podało, że nie miało żadnego kontaktu z prowadzącym zajęcia.

Po doświadczeniach poprzedniego roku akademickiego studenci byli bardzo dobrze przygotowani pod względem technicznym do tego typu zajęć. Aż 99,1% ankietowanych uznało, że posiadało sprzęt umożliwiający uczestnictwo w zajęciach (0,9% ocen negatywnych), zaś wszyscy ankietowani stwierdzili, że mieli dostęp do łącza internetowego umożliwiającego nauczanie zdalne. Można zatem uznać, że generalnie studenci byli pod względem technicznym przygotowani do zajęć zdalnych.

Zajęcia prowadzone były za pośrednictwem kilku platform internetowych. Ilustruje to poniższa tabela.

Tabela 17. Za pośrednictwem jakiego medium prowadzący kontaktował się ze studentami?

Medium	Prowadzenie zajęć (w%)
Blackboard Collaborate	94,5%
MS Teams	73,4%
Zoom	78%
Skype	2,8%
USOSmail	63,3%
e-mail	61,5%
inne	0,9%

Powyższa tabela wskazuje, że prowadzący wykorzystywali różne sposoby zdalnego kontaktu ze studentami, jakkolwiek w zdecydowanej większości posługiwali się platformą Blackboard Collaborate (94,5%). Bardzo często zdecydowali się też na platformę Zoom (78%) oraz MS Teams (73,4%). Powyższe odpowiedzi świadczą o tym, że prowadzący korzystali jednocześnie z różnych platform. Większość prowadzący dodatkowo kontaktowała się ze studentami drogą mailową. Bardzo sporadycznie wykorzystywano też Skype'a (3 osoby).

Następnie poproszono ankietowanych o ocenę wykorzystywanych w czasie nauczania zdalnego programów pod względem komunikatywności, łatwości obsługi i wymagań sprzętowych.

Tabela 18. Jak ocenia Pan(i) wykorzystywane w czasie nauczania komunikatory pod względem komunikatywności, łatwości obsługi i wymagań sprzętowych? (w%)

Ocena komunikatorów pod względem	bardzo dobrze	dobrze	umiarkowanie	źle	bardzo źle
komunikatywności	44%	38%	18%	3%	2%
łatwości obsługi	46,8%	37,6%	13,8%	0,9%	0,9%
wymagań sprzętowych	46,8%	38,5%	12,8%	1,8%	0%

Studenci ocenili w większości we wszystkich kategoriach wykorzystywane w nauczaniu zdalnym komunikatory pozytywnie. Jeżeli chodzi o ich komunikatywność oceny bardzo dobre i dobre przyznało im 82% studentów (na 5% ocen negatywnych), pod względem łatwości obsługi ocen pozytywnych było w sumie 84,4%, zaś pod względem wymagań sprzętowych aż 85,3%.

Zapytano także studentów o problemy techniczne, jakie napotkali w trakcie nauczania zdalnego. Odpowiedzi ilustruje poniższa tabela.

Tabela 19. Proszę wymienić problemy natury technicznej w czasie nauczania zdalnego.

Rodzaj problemu	Liczba odpowiedzi (w %)
brak Internetu	10,1%
problem z zasięgiem Internetu	35,8%
brak stosownego sprzętu komputerowego	1,8%
nie wystąpiły żadne problemy	54,1%
inne	6,4%

Ponad połowa ankietowanych studentów (54,1%) wskazała, że w trakcie nauczania zdalnego nie wystąpiły żadne problemy natury technicznej. Co trzeci student miał natomiast problemy z zasięgiem Internetu (35,8%).

Następnie zapytano studentów o ich ocenę przydatności nauczania zdalnego.

Tabela 20. Ocena przydatności nauczania zdalnego (w %).

Ocena	Procent
bardzo dobrze	46,8%
dobrze	27,5%
umiarkowanie	16,5%
źle	6,4%
bardzo źle	2,8%

Zdecydowana większość ankietowanych studentów (w sumie 74,3% odpowiedzi bardzo dobrych i dobrych) pozytywnie oceniło przydatność nauczania zdalnego, a jedynie 9,2% negatywnie. W związku z poprawą regularności i jakości nauczania zdalnego zdecydowana większość ankietowanych studentów, mając wybór między nauczaniem zdalnym a stacjonarnym, wybrałaby nauczanie zdalne (73,1%). Z kolei co czwarty student preferuje nauczanie stacjonarne (26,9%). Stanowi to ogromną zmianę nastawienia studentów do nauczania zdalnego, które w ubiegłym roku jedynie niecałe 30% wskazało nauczanie zdalne jako preferowany sposób nauki. Wiąże się to prawdopodobnie z szerokim zastosowaniem wyspecjalizowanych komunikatorów, przede wszystkim Blackboard Collaborate, który zapewnił kompleksową ofertę związaną z prowadzeniem i rozliczaniem poszczególnych przedmiotów.

8. UZYSKIWANIE OPINII ABSOLWENTÓW UCZELNI O PRZEBIEGU ODBYTYCH STUDIÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych w ramach oceny procesu nauczania w miesiącach czerwiec-wrzesień 2021 roku przeprowadzono badania ankietowe absolwentów Wydziału. Celem badań było zebranie ich opinii na temat przydatności na rynku pracy danego kierunku studiów, procesu dydaktycznego oraz kompetencji nauczycieli akademickich i innych pracowników UwB.

W badaniu wzięło udział 79 osób na 113 absolwentów wszystkich kierunków (35 absolwentów kierunku Historia, 70 kierunku Stosunki Międzynarodowe i 8 kierunku Studia Wschodnie), co daje 69,9% odpowiedzi na złożoną ankietę, z czego zdecydowaną większość stanowili absolwenci kierunku Stosunki Międzynarodowej 1 i 2 stopnia (57 osób).

Tabela 21. Ocena studiów przez absolwentów Wydziału.

Proszę ocenić, w jakim stopniu odbyte przez Pana/Panią studia pozwoliły na rozwinięcie:	bardzo dużym	dużym	średnim	małym	bardzo małym
znajomości zagadnień teoretycznych	44,9%	42,3%	12,8%	0%	0%
umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów	21,8%	43,6%	25,6%	7,7%	1,28%
zdolności do wykonywania konkretnych zawodów zgodnych z profilem ukończonych studiów	21,5%	30,4%	36,7%	8,7%	2,5%
umiejętności pracy zespołowej	41%	29,5%	26,9%	1,3%	1,3%
umiejętności komunikacyjnych z innymi ludźmi	53,2%	34,2%	11,4%	0%	1,3%
umiejętności samodzielnego dokształcania się	54,4%	31,65%	12,7%	1,3%	0%
wiedzy o świecie	44,3%	43%	12,7%	0%	0%
możliwości realizacji własnych zainteresowań	39,7%	26,9%	26,9%	0%	0%

Tegoroczna opinia absolwentów o toku odbytych studiów jest wyższa w porównaniu z badaniem z roku ubiegłego, jakkolwiek należy zaznaczyć, iż w roku ubiegłym jedynie 5,4% absolwentów odpowiedziało pozytywnie na prośbę wypełnienia ankiety. W bieżącym roku procent wypełnienia ankiet pozwala uznać odpowiedzi za bardziej wiarygodne. Oferowane przez Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych kierunki studiów zostały najwyżej ocenione pod względem

umożliwienia rozwinięcia umiejętności komunikacyjnych z innymi ludźmi (aż 87,4% pozytywnych odpowiedzi), wiedzy o świecie (87,3% pozytywnych odpowiedzi), znajomości zagadnień teoretycznych (87,2% pozytywnych odpowiedzi) oraz umiejętności samodzielnego dokształcania się (86,05% odpowiedzi pozytywnych). Najslabiej wypadła odpowiedź na pytanie czy przebyte studia umożliwiły pozyskanie zdolności do wykonywania konkretnych zawodów zgodnych z profilem ukończonych studiów. Na to pytanie pozytywnej odpowiedzi udzieliło 51,9% ankietowanych. Z rozkładu odpowiedzi wynika, że system kształcenia oferowany przez Wydział odpowiada profilowi ogólnoakademickiemu, a tym samym oparty jest w znacznym stopniu na teorii, przygotowując jednocześnie do dalszego kształcenia lub wykonywania pracy wymagającej wysokich umiejętności. Należy podkreślić, że umożliwienie pozyskania znajomości zagadnień teoretycznych wskazało aż 94,8% absolwentów kierunku Historia. Ponadto należy zwrócić uwagę na to, że studia rozwinęły zdaniem absolwentów ich umiejętności interpersonalne, co wydaje się ważne zwłaszcza w kontekście tego, że studia osoby te kończyły w warunkach nauczania zdalnego.

Tabela 22. Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego przez absolwentów.

Jak ocenił(a)by Pan/Pani poszczególne elementy procesu dydaktycznego na Pana/Pani kierunku?	bardzo dobrze	dobrze	przeciętnie	źle	bardzo źle	nie dotyczy
a) wykłady	39,2%	50,6%	10,1%	0%	0%	0%
b) ćwiczenia i konwersatoria	39,2%	41,8%	16,5%	2,5%	0%	0%
c) seminaria i proseminaria	57%	32,9%	8,9%	0%	1,3%	0%
d) przedmioty fakultatywne	22,8%	32,9%	31,1%	10,1%	2,5%	0%
e) lektoraty	39,2%	48,1%	7,6%	2,5%	2,5%	0%
f) warsztaty i laboratoria	23,4%	37,7%	6,5%	1,3%	1,3%	29,9%
g) praktyki i zajęcia poza uczelnią	14,1%	14,1%	10,3%	3,85%	1,3%	56,4%
h) indywidualne konsultacje	46,75%	36,4%	14,3%	0%	2,6%	0%
i) organizację studiów	30,4%	39,2%	21,5%	5,1%	3,8%	0%

W grupie poszczególnych elementów procesu dydaktycznego większość z nich była oceniona dobrze lub bardzo dobrze. Najwyższe noty otrzymały seminaria i proseminaria (w sumie 89,9% odpowiedzi pozytywnych), wykłady (w sumie 89,8% ocen pozytywnych), lektoraty (w sumie 87,3% odpowiedzi pozytywnych) oraz indywidualne konsultacje (w sumie 83,15% odpowiedzi pozytywnych). Najniżej ankietowani absolwenci ocenili przedmioty fakultatywne (12,6% odpowiedzi negatywnych) oraz organizację studiów, za złą lub bardzo złą uznało ją bowiem 8,9% absolwentów. Nieco inaczej sytuacja wygląda, gdy przyjrzymy się odpowiedziom absolwentów poszczególnych kierunków.

Absolwenci kierunku Stosunki Międzynarodowe najniżej ocenili przedmioty fakultatywne (15,8% odpowiedzi negatywnych), zaś absolwenci kierunku Historia najwięcej negatywnych ocen przydzielili lektoratom (w sumie 10,3%). Absolwenci Stosunków Międzynarodowych najwyżej ocenili wykłady (89,4% pozytywnych ocen), a następnie seminaria i proseminaria oraz lektoraty (po 87,7%). Z kolei absolwenci Historii seminaria i proseminaria oraz ćwiczenia i konwersatoria (po 94,7% ocen bardzo dobrych i dobrych).

Tabela 23. Ocena kompetencji pracowników Wydziału przez absolwentów.

Jak ocenia Pan/Pani kompetencje	wysoki poziom profesjonalizmu	raczej wysoki poziom profesjonalizmu	zróżnicowany poziom profesjonalizmu	raczej niski poziom profesjonalizmu	niski poziom profesjonalizmu
a) profesorów i doktorów habilitowanych	72,15%	21,5%	6,3%	0%	0%
b) doktorów – nauczycieli akademickich	59,5%	31,65%	8,9%	0%	0%
c) magistrów – nauczycieli akademickich	34,2%	46,8%	19%	0%	0%
d) pracowników dziekanatu	60,8%	35,4%	3,8%	0%	0%
e) pracowników sekretariatu	60,77%	29,1%	10,1%	0%	0%

Należy podkreślić, że absolwenci nie uznali żadnej kategorii pracowników Wydziału za osoby posiadające niski lub raczej niski poziom profesjonalizmu. Najwyżej poziom profesjonalizmu został oceniony w grupie pracowników dziekanatu (60,8% ankietowanych uznało poziom profesjonalizacji tej grupy za wysoki, a 35,4% za raczej wysoki) oraz profesorów i doktorów habilitowanych (72,15% ankietowanych uznało poziom profesjonalizacji tej grupy za wysoki, a 21,5% za raczej wysoki). Najniższe noty przyznano magistróm, których poziom profesjonalizacji 19% ankietowanych uznało za zróżnicowany.

W odpowiedzi na pytanie „Co Pana/Pani zdaniem należałoby zmienić przede wszystkim, by poprawić ogólną jakość kształcenia?” absolwenci kierunku Historia wskazywali na zwiększenie wyboru zajęć fakultatywnych oraz zwiększenie ilości zajęć specjalistycznych. Z kolei absolwenci kierunku Stosunki Międzynarodowe wskazywali na potrzebę wprowadzenia większej ilości

praktyk oraz ograniczenie zajęć związanych z historią na rzecz zajęć dotyczących bieżącej problematyki relacji międzynarodowych.

Większość respondentów zadeklarowało, że gdyby jeszcze raz zdawali na studia, wybraliby ponownie studiowany kierunek na UwB (54,4% – w tym aż 89,5% absolwentów kierunku Historia i tylko 42,1% absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe).

Wnioski:

Odbyte studia umożliwiły absolwentom Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych zdobycie większości umiejętności zaplanowanych do osiągnięcia na studiach o profilu ogólnoakademickim. Większość elementów procesu dydaktycznego została oceniona bardzo dobrze lub dobrze, co pozwala na wyciągnięcie wniosku, że cały proces nauczania funkcjonuje prawidłowo. Potwierdzeniem tego wniosku są również wysokie oceny profesjonalizmu pracowników. Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych oraz Uniwersytet w Białymstoku są pozytywnie postrzegane jako miejsce do studiowania, gdyż większość respondentów ponownie zdecydowałaby się rozpocząć na nich studia.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Zwiększenie oferty różnorodności zajęć fakultatywnych i dostosowanie ich tematyki do poszczególnych kierunków.
2. Rozwinięcie współpracy z jednostkami państwowymi i samorządowymi w zakresie prowadzenia praktyk i staży dla studentów.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Zwiększenie ilości i jakości zajęć z praktycznej nauki języków obcych i zajęć informatycznych.

Realizacja:

W celu zapewnienia realizacji wszystkich efektów uczenia się w korekcie programu wprowadzono, jako obowiązkowe, zajęcia z języka wschodniego. W nowym programie planowane jest także umieszczenie zajęć warsztatowych, podczas których będą szerzej wykorzystywane programy informatyczne (np. GIS, statystyka, analiza materiałów masowych itp.).

2. Rekomendacja:

Rozwinięcie współpracy z jednostkami państwowymi i samorządowymi w zakresie prowadzenia praktyk i staży dla studentów.

Realizacja:

W roku akademickim 2020/2021 podpisano dwie kolejne umowy na organizację praktyk zawodowych.

9. UZYSKIWANIE OPINII PRACODAWCÓW O POZIOMIE ZATRUDNIANYCH ABSOLWENTÓW*Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów*

Na potrzeby badania pracodawców opracowano ankietę, która została rozesłana w formie papierowej do potencjalnych firm i instytucji zainteresowanych zatrudnianiem absolwentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych. Badanie zrealizowane zostało od czerwca do połowy października 2021 roku. Ankiety zostały wysłane do kilkunastu podmiotów działających na terenie województwa podlaskiego oraz instytucji ogólnopolskich we wrześniu 2021 roku. Otrzymano dziesięć zwrotów. Instytucje, które odpowiedziały na ankietę, zatrudniają obecnie w sumie 154 absolwentów kierunku Historia i 8 absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe. W okresie 2019-2021 podmioty te przyjęły do pracy 28 absolwentów kierunku Historia i 7 absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe. W niniejszej części przedstawiono zatem sumaryczne zestawienie odpowiedzi.

Tabela 24. Główne powody zatrudniania absolwentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych w opinii badanych pracodawców (liczebności).

	TAK	NIE
	Liczebność	
Wiedza ogólna	7	-
Wiedza specjalistyczna	6	2
Znajomość warsztatu pracy specyficznego kierunkowi studiów	4	3
Umiejętność uczenia się	6	1
Umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach	3	1
Umiejętność praktycznego wykorzystywania wiedzy	6	-
Umiejętność poprawnego rozumowania	3	1
Umiejętność pracy w zespole	4	1
Komunikatywność	3	1
Znajomość języków obcych	2	3
Ocena na dyplomie ukończenia studiów	1	3

Inne	-	-
------	---	---

W niniejszym zestawieniu najważniejsza okazała się wiedza ogólna absolwentów, wiedza specjalistyczna, umiejętność praktycznego wykorzystania wiedzy oraz umiejętność uczenia się.

Następnie zapytano pracodawców o cechy których brakuje absolwentom Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych.

Tabela 25. Umiejętności i kompetencje, których w opinii badanych pracodawców brakuje absolwentom Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych (liczebności).

	TAK	NIE
	Liczebność	
Wiedza ogólna		3
Wiedza specjalistyczna	1	3
Znajomość warsztatu pracy specyficznego kierunku studiów	1	2
Umiejętność uczenia się		3
Umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach	3	3
Umiejętność praktycznego wykorzystywania wiedzy	1	3
Umiejętność poprawnego rozumowania		3
Umiejętność pracy w zespole	1	3
Komunikatywność	3	2
Znajomość języków obcych	2	2
Inne	1	

Pracodawcy rzadko udzielali odpowiedzi na to pytanie. Ci, którzy jej udzielili, najczęściej wskazywali na brak umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach i brak komunikatywności. Jeden pracodawca zaznaczył „inne” umiejętności i kompetencje, których brak absolwentom Wydziału, przy czym wskazał, że chodzi o brak wystarczającego doświadczenia w pracy ze źródłami historycznymi.

Poproszono również pracodawców również o wskazanie sugestii, w jaki sposób podnieść poziom przygotowania zawodowego absolwentów Wydziału.

Tabela 26. Propozycje działań, które mogą przyczynić się do podniesienia poziomu przygotowania zawodowego absolwentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych (liczebności).

	Liczebności
Kontakty pracodawców ze studentami	4

Kontakty pracodawców z kadrami naukowymi	5
Przyjmowanie na staż studentów i absolwentów Wydziału	7
inne	2

Siedmiu pracodawców wskazało na przyjmowanie na staże studentów i absolwentów Wydziału, co ich zdaniem pomogłoby wcielić wyniesioną ze studiów wiedzę w praktykę, a także umożliwiłoby wstępną ocenę potencjalnego kandydata do pracy. Pięciu pracodawców podkreśliło z kolei znaczenie kontaktów pracodawców z kadrami naukowymi. Jeden pracodawca wskazał na konieczność wprowadzenia minimum sześciu miesięcy stażu płatnego z odpowiedzialnością za wykonane zadania. Inny zwrócił z kolei uwagę na konieczność podniesienia znajomości języka łacińskiego i rosyjskiego w toku studiów.

Wśród ankietowanych pracodawców ośmiu przyjmuje na praktyki i staże studentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych. Zdaniem jednego z nich praktyki te ani spełniają, ani nie spełniają funkcji przygotowania zawodowego, jeden uznał, że zdecydowanie nie spełniają, zaś siedmiu uznało, że raczej spełniają. Czterech pracodawców jest zainteresowanych dalszym przyjmowaniem studentów na wspomniane staże i praktyki zawodowe (w tym jeden pracodawca uzasadnił odpowiedź tym, że studenci Wydziału są dobrze przygotowani do pracy w archiwum pod względem merytorycznym, metodycznym, znają specyfikę regionu). Dwóch pracodawców nie wyraziło zainteresowania takim rozwiązaniem. W uwagach dotyczących stażu jeden pracodawca uznał, że sens mają jedynie takie staże i praktyki, które trwają pół roku i są wynagradzane.

Podstawową przyczyną niezatrudniania absolwentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych w ankietowanych placówkach był brak etatów, pracodawcy wyrażali wszakże zainteresowanie absolwentami Wydziału w przypadku prowadzenia w przyszłości rekrutacji do pracy.

Poza przeprowadzoną ankietą Wydział współpracuje z pracodawcami w ramach wydziałowych rad konsultacyjnych, wsłuchując się w ich sugestie i uwagi dotyczące korelacji programów nauczania z potrzebami rynku pracy.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Podejmowanie ciągłych starań w kierunku pozyskania do współpracy kolejnych pracodawców, nie tylko w kontekście zapraszania ich do prowadzenia zajęć na Wydziale, ale również przyjmowania studentów na praktyki i staże.
2. Delegowanie osób chętnych do odbywania praktyki w jednostkach samorządowych deklarujących chęć przyjęcia studentów na praktykę.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Podjęmowanie ciągłych starań w kierunku pozyskania do współpracy kolejnych pracodawców, nie tylko w kontekście zapraszania ich do prowadzenia zajęć na Wydziale, ale również przyjmowania studentów na praktyki i staże.

Realizacja:

Lista firm z którymi Wydział ma podpisaną umowę o współpracy przy organizacji praktyk jest systematycznie rozszerzana.

2. Rekomendacja:

Delegowanie osób chętnych do odbywania praktyki w jednostkach samorządowych deklarujących chęć przyjęcia studentów na praktykę.

Realizacja:

Miejsce odbywania praktyki powinno umożliwiać rozwijanie kompetencji zawodowych studenta zgodnych z profilem i kierunkiem kształcenia. Za koordynowanie zakresem wybieranych firm odpowiada opiekun praktyk. Praktyki zawodowe są nadal realizowane fakultatywnie: studenci pragnący je odbywać otrzymują odnośne rekomendacje ze strony Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych. Ponadto w ubiegłym roku akademickim uruchomiono ponownie specjalizację nauczycielską na drugim stopniu kierunku Historia. W jej ramach studenci realizują praktyki tzw. śródroczne oraz ciągłe praktyki nauczycielskie.

9. MONITOROWANIE KARIER ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

W marcu-kwietniu 2021 roku Biuro Karier Uniwersytetu w Białymstoku przeprowadziło wśród absolwentów rocznika 2019/2020 badanie, zebrane i omówione w publikacji: dr Szymon C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020. Raport z badań*, Białystok, marzec-czerwiec 2021. W publikacji tej poddano analizie wyniki absolwentów obecnego Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych w rozbiciu na poszczególne kierunki studiów. Globalnie ankiety wypełniło 12 na 111 absolwentów Wydziału, co stanowi jedynie 11% wszystkich absolwentów⁴. W badanie nie wziął udziału ani jeden absolwent kierunku Studia Wschodnie, stąd

⁴ Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020. Raport z badań*, Białystok, marzec-czerwiec 2021, s. 32.

wnioski z badania można wysnuć jedynie dla dwóch pozostałych kierunków. Ankiety wypełniło sześciu absolwentów kierunku Historia (13% wszystkich) oraz sześciu absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe (10% wszystkich)⁵.

Na pytanie o stopień wykorzystania umiejętności podczas studiów w pracy zawodowej równo połowa absolwentów kierunku Historii i aż 67% absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe uznała, że w ogóle ich nie wykorzystuje. Co gorsza, żaden z badanych absolwentów nie wskazał, że je wykorzystuje lub w pełni wykorzystuje.

Tabela 27. Stopień wykorzystania umiejętności nabytych podczas studiów w pracy zawodowej (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020...*, s. 102).

Kierunek	w ogóle nie wykorzystuję	nie wykorzystuję	ani wykorzystuję ani nie wykorzystuję	wykorzystuję	w pełni wykorzystuję
Historia	50%	0%	50%	0%	0%
Stosunki Międzynarodowe	67%	0%	33%	0%	0%

Widać tu kontynuację niepokojącego trendu, który widoczny był również w ubiegłorocznym badaniu, z tym, że wówczas 14% badanych absolwentów kierunku Historia i 13% kierunku Stosunki Międzynarodowe wskazało, że wykorzystuje w swej pracy zawodowej umiejętności pozyskane w czasie studiów. Wynik ten związany jest z tym, że żaden z badanych absolwentów Wydziału nie znalazł pracy zgodnej z profilem ukończonych studiów⁶. Nie sposób zatem z dowiedzieć się na podstawie ankiety w jakim stopniu studia przygotowują do pracy zawodowej.

Odpowiadając na pytanie o trudności, jakie napotkali absolwenci poszukujący pracy, wszyscy ankietowani absolwenci kierunku Historia wskazali na wiele przyczyn jednocześnie: brak doświadczenia, brak ofert na lokalnym rynku, posiadanie zawodu, w którym trudno znaleźć pracę, brak odpowiednich kwalifikacji, nieatrakcyjne warunki zatrudnienia, za małe zaangażowanie w poszukiwanie oraz na dyskryminację ze względu na płeć. Również wszyscy badani absolwenci kierunku Stosunki Międzynarodowe wskazali na wielość przyczyn niepodjęcia pracy zawodowej, jakkolwiek w mniejszej ilości: brak ofert na lokalnym rynku, brak odpowiednich kwalifikacji, nieatrakcyjne warunki zatrudnienia oraz za małe zaangażowanie w poszukiwanie.

⁵ Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020...*, s. 102.

⁶ Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020...*, s. 93.

Tabela 28. Trudności w poszukiwaniu pracy (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020...*, s. 102).

Kierunek	brak doświadczenia	brak ofert na lokalnym rynku	brak zawodów, w którym trudno znaleźć pracę	brak odpowiednich kwalifikacji	nieatrakcyjne warunki zatrudnienia	za małe zaangażowanie w poszukiwanie pracy	dyskryminacja ze względu na płeć	dyskryminacja ze względu na wiek	inne
Historia	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	0%	100%
Stosunki Międzynarodowe	0%	100%	0%	100%	100%	100%	0%	0%	0%

Zupełnie inaczej wygląda sytuacja w odpowiedziach na pytanie, czy studia przygotowały absolwentów pod względem teoretycznym do wykonywania zawodów. Połowa absolwentów kierunku Historia i 34% kierunku Stosunki Międzynarodowe odpowiedziało twierdząco, zaś przecząco 17% absolwentów Historii i 33% absolwentów Stosunków Międzynarodowych.

Tabela 29. W jakim stopniu ukończone studia przygotowały Cię pod względem teoretycznym do wykonywania zawodu? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020...*, s. 103).

Kierunek	w ogóle nie przygotowały	nie przygotowały	ani przygotowały ani nie przygotowały	przygotowały	w pełni przygotowały
Historia	17%	0%	33%	50%	0%
Stosunki Międzynarodowe	33%	0%	17%	17%	17%

Dużo gorzej wyglądają odpowiedzi absolwentów na pytanie, w jakim stopniu studia przygotowały pod względem praktycznym do wykonywania zawodu. 34% absolwentów kierunku Historia i aż 83% absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe uznało, że odbyte studia nie przygotowały lub w ogóle nie przygotowały pod tym względem do zawodu.

Tabela 30. W jakim stopniu ukończone studia przygotowały Cię pod względem praktycznym do wykonywania zawodu? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020...*, s. 103).

Kierunek	w ogóle nie przygotowały	nie przygotowały	ani przygotowały ani nie przygotowały	przygotowały	w pełni przygotowały
Historia	17%	17%	33%	33%	0%
Stosunki Międzynarodowe	50%	33%	17%	0%	0%

Aż 67% ankietowanych absolwentów Historii i 33% Stosunków Międzynarodowych odpowiedziało, że studia nie pomogły lub w ogóle nie pomogły w rozwinięciu umiejętności specjalistycznych. 33% ankietowanych absolwentów obu kierunków odpowiedziało, że pomogły, zaś 17% absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe, że w ogóle nie pomogły.

Tabela 31. W jakim stopniu ukończone studia pomogły Ci w rozwinięciu umiejętności specjalistycznych? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020...*, s. 103).

Kierunek	w ogóle nie przygotowały	nie przygotowały	ani przygotowały ani nie przygotowały	przygotowały	w pełni przygotowały
Historia	17%	50%	0%	33%	0%
Stosunki Międzynarodowe	33%	0%	17%	33%	17%

Jeżeli chodzi o przygotowanie językowe absolwentów, to odbyty tok studiów przygotował w rozwinięciu znajomości języków obcych jedynie w przypadku 33% absolwentów Stosunków Międzynarodowych, natomiast żaden z absolwentów Historii nie odpowiedział, że odbyte studia pomogły w rozwinięciu znajomości języków obcych. Jedynie 33% absolwentów Stosunków Międzynarodowych uznało, że studia pomogły w rozwinięciu umiejętności posługiwania się językami obcymi.

Tabela 32. W jakim stopniu ukończone studia pomogły Ci w rozwinięciu języków obcych? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2018/2019...*, s. 88)

Kierunek	w ogóle nie pomogły	nie pomogły	ani pomogły ani nie pomogły	pomogły	w pełni pomogły
Historia	33%	50%	17%	0%	0%
Stosunki Międzynarodowe	0%	17%	50%	33%	0%

Podobnie rzecz ma się z przygotowaniem informatycznym w trakcie studiów. Wprawdzie aż 33% absolwentów Stosunków Międzynarodowych uznało, że studia pomogły im w rozwinięciu umiejętności informatycznych, jednak taką odpowiedź wskazało jedynie 17% absolwentów kierunku Historia.

Tabela 33. W jakim stopniu ukończone studia pomogły Ci w rozwinięciu umiejętności informatycznych? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020...*, s. 104).

Kierunek	w ogóle nie pomogły	nie pomogły	ani pomogły ani nie pomogły	pomogły	w pełni pomogły
Historia	33%	17%	33%	17%	0%
Stosunki Międzynarodowe	33%	17%	17%	33%	0%

Połowa ankietowanych absolwentów Stosunków Międzynarodowych jest zdania, że studia pomogły im w rozwinięciu umiejętności interpersonalnych. Natomiast nikt z badanych absolwentów Historii nie ma podobnych odczuć, połowa z nich uznała, że nie pomogły, a połowa, że ani pomogły ani nie pomogły.

Tabela 34. W jakim stopniu ukończone studia pomogły Ci w rozwinięciu umiejętności interpersonalnych? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2019/2020...*, s. 104)

Kierunek	w ogóle nie pomogły	nie pomogły	ani pomogły ani nie pomogły	pomogły	w pełni pomogły
Historia	17%	33%	50%	0%	0%
Stosunki Międzynarodowe	17%	17%	17%	17%	33%

Podsumowując, należy uznać, że studia prowadzone przez Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych nie przygotowują dobrze studentów do podjęcia pracy zawodowej. Wprawdzie absolwenci zwracają uwagę na dobre przygotowanie teoretyczne do podjęcia zawodu związanego z tematyką studiów, jednak w zdecydowanie mniejszym natomiast stopniu w wymiarze praktycznym. Największym problemem jest jednak to, że zdecydowana większość absolwentów nie znajduje pracy w zawodach, do których byli przygotowywani w czasie studiów. Nie można więc na podstawie powyższych wyników badań sugerować zmian w systemie studiów, zwłaszcza wobec niskiego procenta absolwentów, którzy zdecydowali się na udział w badaniu.

.....

(Podpis i pieczęć Dziekana)